

Program

för

Normalarbetsdags- och Rösträtts- demonstrationen

å Ladugårdsgärdet den 1 maj 1891.

I.

Deltagarna samlas å den öppna platsen vid Cirkusbyggnaden kl. half 2 e. m. och ordna sig i led om 6 personer efter sina respektiva föreningsfanor i den ordning, som genom lottning blifvit bestämd och som finnes offentliggjord i 1-maj numret af *Social-Demokraten*.

De som tillhöra yrken och föreningar, hvilka icke anmält sig att deltaga, men ändock vilja ansluta sig till tåget, uppställa sig efter den sista fanan å Karlarägen.

II.

Aftåget med musik i spetsen till mötesplatsen sker omkring kl. half 3. Vid framkomsten delas tåget i fyra afdelningar, hvarvid de som befinna sig i första afdelningen placera sig kring talareplatsen n:o 1, i andra afdelningen kring talareplatsen n:o 2 o. s. v.

Följande tal komma att hållas:

Talareplatsen I.

1. Den allmänna rösträtten. Tal af *Hj. Branting.*
2. Lagstadgad åttatimmarsdag. Tal af *K. Gabriellson.*

Talareplatsen II.

1. Rösträtt eller revolution. Tal af *K. M. Ziesnitz.*
2. Kortare slaf涕. Tal af *Fr. Sterky.*

Talareplatsen III.

1. De Europeiska folkens strid för den allmänna rösträtten. Tal af *V. Andersson.*
2. Lagstadgad åttatimmarsdag och de moderna invändningarne häremot. Tal af *P. M. Landin.*

Talareplatsen IV.

1. Kvinnan och den allmänna rösträtten. Tal af *Emelie Rathou.*
2. Hvarför fordra arbetarne normalarbetsdag? Tal af ... *R. Hansen.*

Sång af *Socialdemokratiska* sångföreningen från en särskild estrad, belägen mellan talareplatserna.

Musik utföres före och efter talen från hvarje talareplats.

Vid framkomsten sjunges unisont »Arbetets söner» samt efter talens slut »Socialisternas marsch».

☛ Deltagarna ombedjas att efterkomma de föreskrifter, som af polis och ordningsmän gifvas.

Resolution 1 maj 1891.

För normalarbetsdag.

1 maj har, genom beslut fattade af de flesta länders arbetarepartier, blifvit arbetarklassens stora mönstrings- och demonstrationsdag, då världen rundt från det arbetande folket skallar dess närmaste internationella fordran på nutidssamhället: **lagstadgad åtta timmars arbetsdag.**

Under den kapitalistiska storindustriella æran har arbetets produktivitet mångdubb-lats. En arbetare är med nutidens arbetsmedel i stånd att frambringa lika stor produktmängd som förr 10 och 100. Häråf är den materiella möjligheten för en kortare arbetstid gifven, och vår öfvertygelse är att redan nu en arbetsdag på 8 timmar skulle fullt kunna fylla sam-hällets behof.

Vi fordra arbetstidens begränsning hufvudsakligast af följande skäl:

1) 8-timmars-dagen skulle sätta en dam för den fysiska och intellektuella urart-ning, som nu hotar arbetarklassen såsom en följd af dess omänskligt långa, i förtid utslit-tande, hälsoförstörande arbetstid;

2) 8-timmars-dagen skulle, allmänt genomförd, ha till omedelbar följd en förminsk-ning i den reservarmé af arbetslösa, som den nuvarande ekonomiska ordniugen skapar, och redan därigenom åstadkomma en väldig lyftning i hela arbetareklassens läge;

3) 8-timmars-dagen skall ge arbetaren tid och krafter att egna sig åt sin intellek-tuella och moraliska utveckling som fri människa, och medborgare; den blir äfven ur denna synpunkt en den mäktigaste häfstång för arbetareklassens höjande ännu inom det nuvarande samhällets ram, på samma gång den fostrar arbetareklassen för dess höga uppgift att grund-lägga en ny samhällsordning.

Vi fordra vidare denna 8-timmars-dag **lagstadgad**, icke som skulle vi förbise möj-ligheten att vinna en kortare arbetstid äfven genom den organiserade arbetareklassens direkta påtryckning på arbetsmedlens nuvarande egare, utan emedan vi anse det vara samhällets skyl-dighet att genom lagstiftningen komma de ekonomiskt svagare, arbetarne, till hjälp, dels för att åt de sämre organiserade yrkena vinna samma förmåner som de starkare helt eller delvis uppnått, dels för att trygga alla för återfall i den långa arbetstidens elände. I första rummet fordra vi att staten och kommunerna som arbetsgifvare föregå med godt exempel och öfver allt införa 8-timmars-dagen.

För rösträtt.

Då det är orättfärdigt att största delen af samhällets myndiga medlemmar skola ha tunga skyldigheter, men inga rättigheter;

att de skola vara afskurna från hvarje medinflytande på tillkomsten af de lagar, de själfva skola lyda, på användningen af de skatter, de själfva skola betala;

då ensamt den allmänna rösträtten kan göra ett slut på denna orättvisa;

då slutligen den allmänna rösträtten är en oundgänglig förutsättning för att folket på laglig väg skall kunna bli herre i sitt eget hus och ombilda samhället efter sina behof, i stället för att det nu väsentligen endast tjänar öfverklassens fördel;

då sålunda den allmänna rösträttens snara beviljande är den enda vägen till en fredlig lösning af den stora sociala frågan;

så fordrar mötet för sin del allmän, lika och direkt valrätt, med tillräckliga garan-tier för denna rätts fria utöfning, vid alla politiska och kommunala val, för alla myndiga män och kvinnor, utan några sådana inskränkningar och förbehåll, hvarigenom någon klass af öfver-vitliga medborgare allt framgent skulle förbli rättslösa.

Och på de senare årens erfarenheter gifvit vid handen, att regering och riksdag ej ämna taga någon hänsyn till folkets tydligt uttalade mening i denna fråga,

så uppmanar mötet Sveriges arbetare rundt om i landet att på det kraftigaste fort-sätta agitationen för den allmänna rösträtten samt tillika taga under öfvervägande hvika nya och kraftigare medel böra användas för att snarast erhålla denna naturliga rätt.

Demonstrations sång.

Mel.: Arbetets söner.

Rundt omkring jorden
Ljuder en maning
Kallar den vakne till kamp och till strid.
Vakna ur sömnen,
Broder som sofver.
Vakna! Till sömn vi nu icke ha tid.
Öppna ditt öga, och se dig omkring!
Se, dina bröder de sluta i ring
Fast sig tillsamman att bojorna bryta.
Visa dig ej som ett viljelöst ting!

Upp nu ni bröder
Upp till att strida
Strida för **rösträtt, normalarbetsdag**
Ack huru länge
Skall arbetar'n bida?
Sucka och vändas för svältpiskans slag?
Visa de stora att makt kan bli rätt!
Visa de uslingar, som dig belett!
Visa dem alla, att rätten I tagen
Och att de själfva sitt fall ha beredt

Säg, huru länge
Skall arbetar'n bida
Träta och slita i »herrarnes» sold?
Ty hur han släpar
Blir tiggarestafven
Ändock hans lön. Proletär du är såld!
Därför vår önskan den lyder så här:
»Lön för vårt arbet' vi endast begär,
Friheten längre, en mänsklig behandling
Detta blott önskar förtryckt proletär.»

Rösträtt vi fordra
Hör det, ni herrar!
Gif oss det snart, vi begära vår rätt!
Dröjer ni längre,
Ni saken förvärrar;
Ty fagra löften gör magen ej mätt.
Därför må alla gå ut som en man.
Blott för att visa hvad arbetar'n kan.
Alla, i ledet, ingen må fattas!
Olust och fruktan vi lysa i bann.

Vår fordran.

Mel.: Socialisternas marsch.

Framåt alle man, upp till kamp för vår sak;
Med enighet segra vi skall.
Vi böra ej längre i likgiltigt mak
Beskåda vårt slutliga fall.
Nej enligt vi måste framtvunga en lag
För rösträtt och kortare dag.

När riksdagen hänar och ler åt vår rätt
Och ständigt oss ger ingenting
Så står oss blott åter vårt urgamla sätt:
Att samlas till Allshärjarting

Då kanske det hjälper ej neka en dag,
Full rösträtt och kortare dag.

Kring denna vår rättvisa fordran i dag
Vi samlas i tätt slutna led.
Vi tröttna ej förr än vi tillredt en graf
Där vi störta allt pänningstreck ned.
Det är ej för ro skull vi samlas i dag
För rösträtt och kortare dag.

E. H—bg.

Socialisternas marsch.

(Öfversättning från danskan af J. L.)

Snart dagas det bröder, det ljusnar i öst,
Till arbetet låtom oss gå!
Vi fattiga ega ej skydd eller tröst,
På jorden knappt lefva vi få.
:: Man delar vår frihet, förminskar vårt
bröd.

Till arbetet lif eller död! ::

Årtusendens ok på vår skuldra blef lagdt,
Vi bar det och teg i vår nöd.
Men äro vi många så vare det sagdt:
Vi fordra vårt dagliga bröd!
:: Så enige gå vi i lust och i nöd,
Till arbetet lif eller död! ::

Vår hård är så kall och båd' armod och kif
Oss räcka i hemmet sin famn.
Storborgarn utplundrar oss hela vårt lif
Och nämner föraktligt vårt namn:
:: Oss lämnas blott hatets den brän-
nande glöd.

Till arbetet lif eller död! ::

De rike män gödas med arbetarsvett
Och prästerna ge oss ett hem
På yttersta dagen i helvetet hett,
Om icke vi offra till dem.
:: Vi bygga en guldgraf, tyranner för
bröd.

Till arbetet lif eller död! ::

Det knakar i samhällets fogar och band!
Låt falla hvad icke kan stå!
Men räck mig, min broder, din tro-
fasta hand,
Och i strid så mot lögnen vi gå!
:: En fästning vi bygga till värn i vår
nöd.

Till arbetet lif eller nöd! ::

Arbetets söner.

Mel.: Upp genom luften

Arbetets söner, sluten er alla
Till våra bröder i Syd och i Nord!
Hören I ej, hur mäktigt de skalla,
Ut öfver världen befrielsens ord?

Ur den förnedrande
Traldomens grift,
Upp till en hedrande
Ädel bedrift!

Oket med påskriften: »bed och försaka»,
Länge oss nedtryckt i mörker och nöd;
:: Människovärdet vi fordra tillbaka,
Kämpa för rättvisa, frihet och bröd. ::

Icke naturen hårdhänt har dragit
Gränser, som skilja fattig och rik;
Hjärtlöst har makten under sig slagit
Alla dess gåfvor rofdjuret lik.

Mot den förödande
Guldkalvens stod
Kämpen med glödande
Känslor och mod!

Käckt mot förtrycket ett värn vi oss
dana,

Stridsropet genom nationerna går:
:: Slutet Er under vår enighets fana,
Fällen ej modet och segern är vår! ::

H. M—r.